

RÄDDNINGSTJÄNSTEN STRÖMSTAD

Upprättad av: BE
Datum: 2005-12-21
Godkänd av: BE

PM: 19 Räddningstjänstens stegmateriel

1. Bakgrund

Detta PM används som underlag när Räddningstjänsten Strömstads stegutrustning förutses användas vid utrymning. Som stöd vid bedömningen grundar sig räddningstjänsten på Boverkerts byggregler, BBR BFS 2008:6 med ändringar, dels på den prestanda som Räddningstjänsten Strömstads stegutrustning besitter.

2. BBR om fönsterutrymning

BBR 5:312

Fönster som utrymningsväg

I bostäder - dock inte bostäder för alternativt boende -, kontor och därmed jämförliga utrymmen i en byggnad får en av utrymningsvägarna utgöras av fönster under förutsättning att utrymningen kan ske på ett betryggande sätt. Vid bedömningen skall hänsyn tas till om räddningstjänstens utrustning kan användas vid utrymningen.

Råd: Fönster som skall användas för nödutrymning bör vara öppningsbara utan nyckel eller annat redskap samt ha en fri, vertikal öppning med minst 0,5 meters bredd och minst 0,6 meters höjd. Summan av bredd och höjd bör vara minst 1,5 meter. Öppningens underkant bör ligga högst 1,2 meter över golv. Om lägenheten är större än ett rum och kök eller motsvarande och är åtkomlig endast från räddningsväg, bör den ha balkong som kan nås från räddningsvägen.

BBR 5:374

Bostäder

Utrymning från bostadsrum i byggnader i klass Br2 eller Br3 skall kunna ske utan hjälp av räddningstjänsten. (BFS 1995:17)

Råd: Utrymningsvägar från bostadsrum kan anordnas enligt något av följande alternativ:

- a) Utgång till utrymningsväg (t ex trappa utanför bostaden).*
- b) Utgång direkt till det fria i markplanet eller utvändigt trappa eller fast steg utformad enl SS 831340 som leder till mark.*

- c) Öppningsbart fönster med underkant högst 5,0 meter över markplanet utanför.
- d) Genom ett annat närliggande rum i samma våningsplan som uppfyller kraven enl. a), b) eller c), om detta rum kan avskiljas från underliggande våning genom att stänga en eller flera dörrar.

BBR 5:94

Åtkomlighet för räddningstjänsten

Om gatunät eller motsvarande inte ger åtkomlighet för räddningstjänstens fordon i samband med utrymning och släckinsats, skall en särskild körväg (räddningsväg) ordnas. Denna skall vara skyltad och ha uppställningsplatser som rymmer erforderliga fordon.

Råd: Om utrymning förutsätts ske med maskinstege eller hävare, bör avståndet från gatan eller räddningsvägen till husväggen vara högst 9,0 meter.

3. Räddningstjänstens stegmaterial

Inledning

I räddningstjänstens stegmaterial ingår dels en större maskindriven och mindre bärbara stegar. Stegmaterielens huvudsakliga uppgift är att öka räddningstjänstens förmåga att på effektivaste sätt genomföra en räddningsinsats, där en del i uppdraget innebär att kunna bistå människor vid utrymning.

Med räddningstjänstens maskinstege kan normalt en utrymning från upp till en byggnads åttonde våningsplan ske. Utrymning med räddningstjänstens bärbara utskjutsstege kan teoretiskt ske från fönster med karmunderstycket/balkongräcket beläget högst 11,0 meter över mark.

Erfarenheter – Utskjutsstege

Den slutsats som dragits, erhållen efter praktiska försök är att utrymning från fjärde våningsplan, vilket motsvarar hela den bärbara stegens utdragna höjd, inte kan anses uppfylla kravkriteriet för en betryggande utrymningsväg.

Räddningstjänsten anser att de egenskaper som en person måste ha för att kunna tillgodogöra sig utrymningsvägen inte är typiska för den generella person som förutses bruka den. Den rent fysiska men också psykiska barriär som måste övervinnas vid klättring på en i princip lodrät stege vid utrymning, diskvalificerar de flesta människor.

Boverkets byggregler anger att: *...i en byggnad får en av utrymningsvägarna utgöras av fönster under förutsättning att utrymningen kan ske på ett betryggande sätt. Vid bedömningen skall hänsyn tas till om räddningstjänstens utrustning kan användas vid utrymningen.*

Räddningstjänsten gör härav bedömningen att utrymning från en sådan höjd som kräver att stegen är fullt utdragen, **inte** utgör en betryggande utrymningsväg.

	<p>Erfarenheter – Maskinstege</p> <p>Maskinstegen med sin vanligtvis toppmonterade korg utgör en överlägset bättre och stabilare räddningsplattform än vad en utskjutsstege kan erbjuda. En brandman kan från maskinstegens korg direkt assistera och undsätta den utrymmande på ett sätt som inte närmelsevis kan genomföras från en bärbar stege. Maskinstegen utgör oftast det enda rimliga utrymningsalternativet för äldre, barn och funktionshindrade.</p> <p>Räddningstjänsten Strömstad anser således att vid all ny- och ombyggnation skall den möjlighet, som utrymning med räddningstjänstens maskinstege utgör, beaktas och tillvaratas.</p>
<p>4. Utskjutsstege</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Räddningstjänsten kräver att räddningsväg anläggs om gatunät eller dylikt <u>inte</u> medger tillträde för maskinstege till byggnader om fler än två våningsplan. 2. Vid bedömning av utrymmesbehov vid transport av bärbar stege, exempelvis in på en kringbyggd gård, kan förutsättas stegens dimension till 6,0 × 0,8 × 0,3 meter. 3. Bärbar stegutrustning skall inte behöva bäras längre än 50 meter på bra underlag. 4. Normal insatstid eftersträvas (< 10 minuter). Lösningar som ej möjliggör detta skall undvikas, även om övriga krav är uppfyllda.
<p>5. Maskinstege</p>	<p>Räddningsväg – utformning</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skall vara skyltad. 2. Skall vinterväghållas. 3. Skall ansluta i närhet till byggnadens gatuadress. 4. Inneha: <ul style="list-style-type: none"> - Fri bredd 3,0 meter - Fri portalbredd 3,5 meter, - Fri höjd 4,0 meter - Högsta längd lutning 8% - Högsta tvärfall 2% - Lägsta axeltryck 100 kN - Kurvutformning enligt BBR, råd för räddningsväg.

6. Uppställningsplats

Utförande

1. Räddningstjänsten skall kunna angöra uppställningsplatsen utan att backa.
2. Ytan skall ha samma bärighet som räddningsväg.
3. Uppställningsplats skall vinterväghållas.
4. Minsta bredd 5,5 meter
5. Minsta längd 11,0 meter
6. Stöbstryck 80 kN
7. Högsta längdlutning 8%
8. Högsta tvärfall 2%

Avstånd

Räddningstjänstens maskinstege har en varierande räckvidd, beroende på från vilken höjd utrymning ska ske. Avståndet beräknas från stegens vändskiva (fordonets centumpunkt), horisontellt fram till den punkt där utrymning förväntas ske. Område mellan uppställningsplats och fasad skall vara hinderfri.

Maskinstegens maximala arbetsområde:

Maximal höjd som nås från uppställningsplats	Maximal horisontell utliggning från centrum punkt stegbil
≤ 18,0 m	15,0 m
≤ 25,0 m	14,0 m
≤ 30,0 m	6,5 m